

Z cizích revuí.

Padesát let jugoslávského „Ratniku“.

S koncem roku 1935 ukončila jugoslávská revue „Ratnik“ padesátý ročník; k tomuto vzácnému jubileu vydala redakce ročenku, v níž zaznamenává v důkladném přehledu články, studie, úvahy i zprávy otištěné v „Ratniku“ za druhých pětadvacet let. „Ratnik“ totiž počal být vydáván ze soukromé iniciativy několika obětovných jednotlivců r. 1879 — první almanach byl vydán r. 1904 — a s přerušením, způsobeným válkami za osvobození a sjednocení r. 1913 a v letech 1915—1920 vychází posud.

Padesátý ročník této revue, která má v jugoslávském odborném světě totéž poslání jako naše všeobecná část „Vojenských rozhledů“, neshoduje se tedy přesně s počtem kalendářních let, rokem 1897 počínajíc; její „život“ je ve skutečnosti o pět let delší; chápeme však, že její redaktoři zaměřovali ochotně svá pera meči, revolvery a granáty, aby šli hájit svou vlast v boji podle týchž zásad, které sami hlásali.

Dnes leží před těmito pracovníky-bojovníky výsledky jejich činnosti a je nutno s uznáním konstatovat výsledky práce dobré, poctivé a v národním a armádním životě významné.

Počátky byly v skromných poměrech starého Srbska těžké; z nepatrného rozsahu o několika listech vyvinul se dnešní „Ratnik“, vycházející pravidelně a v rozsahu více než 10 tiskových archů rozšířeného obsahu, má několik set spolupracovníků, jimž platí honoráře 800 dinarů za tiskový arch, a více nežli 5000 předplatitelů a konečně vlastní finanční fond bez jakékoli státní subvence, nehledíc k zdokonalením technickým.

Redakce „Ratniku“, měnící se a zdokonalující se též po všechna ta léta, uznává loyálně, že dnešní vysoká úroveň revue není jen dílem jejím a jejích předchůdců, nýbrž plodem úsilí všech těch vyšších i nižších velitelů, kteří o rozvoj revue tak starostlivě pečovali. Za takové bratrské spolupráce může redakční kruh s klidným svědomím pustit tuto knihu do světa a dát do rukou svým čtenářům a předplatitelům pomůcku k studiu, pomůcku při hledání pramenů z bohatého obsahu této jedné z nejstarších revuí vojenských. Přejeme jejím pracovníkům, aby pokračovali tak dlouho, dokud bude trvat Jugoslavie i její armáda, což znamená věčně.

Almanach, obsahující články z let 1904—1935, je rozdělen na dvě části: První obsahuje přehled článků podle obsahu; bylo třeba tedy celou tuto látku rozřadit a redakce vykonala tuto klasifikaci tím, že vytvořila celkem 29 skupin, do nichž články, úvahy, studie atd. shrnula. Jsou to obory: strategie, válečné dějiny, všeobecná taktika, pěchota (nejen taktika pěchoty, ale všechny otázky pěchoty se týkající — podobně u ostatních zbraní a služeb), dělostřelectvo, jezdecké, ženijní vojsko, letectvo, námořnictvo, služba v štábech, hospodářsko-správní služba, zbraně a válečná technika, chemická válka, úprava terénu a opevňování, zeměpis a voj. topografie, justiční služba, mravní výchova vojenská, organizace armád, doprava a komunikace, zdravotnická a veterinářská služba, služební knihy, směrnice a návody, závěrečná a jiná cvičení, školy a kursy, vyučování a zkoušky, armádní rozkazy, proklamace, proslovy, knihy, které byly vydány jako příloha anebo v knižnici „Ratniku“, recenze o dílech vojenského a krásného písemnictví, přehled periodického domácího i cizího odborného tisku, bibliografie, nekrology, listárna redakce. Druhá část přináší přehled obsahu, uspořádaný podle abecedního seznamu autorů. Obě části se tak vhodně doplňují a poskytují čtenářům domácím i zahraničním — i když bychom snad měli některé připomínky ke klasifikaci obsahu v části první — možnost rychlé orientace po obsahu 25 ročníků revue.

Pokud jde o informace o Československu a její armádě, přináší jich „Ratnik“ dostatek a pohotově. To je jedna z předností této revue, která je čs. čtenáři sympatická, neboť ukazuje, že heslo „Věrnost za věrnost“ není jen prázdným slovem bez reální podstaty, nýbrž vychází i vrací se v podobě činnosti a úsilí o stále vzájemné poznávání.

J. M. S.

BELLONA — XVI., 1934, díl XLIV, 2. půlletí, sešit 1—3.*

Gen. býv. ruské armády P. Simanskij: „Ještě o vzniku Gorlice“.

1. Podal-li plk. gšt. Kleeberg v Belloně XII, díl XXXV (VR. 1931, str. 183) charakteristiku vzniku koncepce bitvy u Gorlice (30/4 až 3/5 1915) především odhalením dosti známých rozporů (osobních, prestižních, egoisticko-věcných) mezi rakouským a německým velením (Conrad a Falkenhayn), osvětluje autor ruský neúspěch v Karpatech (zima 1914—1915), vedoucí k porážce u Gorlice a ústupu z Haliče (do konce r. 1915) také, hlavně, doposud nepřilíš známou charakteristikou a oceněním duševních a velitelských schopností gen. Ivanova (velitele ruské jihozápadní fronty od začátku války do února 1917), gen. Aleksějeva (náčelníka štábu do března 1915) a gen. Borisova (trvalého spolupracovníka gen. Aleksějeva po celou válku) a gen. Dragomirova (náčelníka štábu gen. Ivanova před válkou a nástupce gen. Aleksějeva do prosince 1915).

Podle gen. Simanského byl gen. Ivanov člověk velmi průměrného velitelského nadání, jenž nikdy nevyjádřil přesně a jasně své názory nebo rozhodnutí; byl úzkostlivý detailista, tonoucí stále v drobnostech dělostřeleckého boje (původem dělostřelec); duševně podléhal gen. Aleksějevovi, bez vůle provést od něho přijaté myšlenky; žárlil na štáb a byl vždy kompromisní a opatrný ve snaze udržet se v přízni nadřízených, zejména carského dvora. Za své úspěchy v rusko-japonské válce děkoval jen schopností a poválečnému písemnictví svého náčelníka štábu gen. Martynova. „Strach před porážkou a být pojištěn proti všem možným i nemožným nehodám“ bylo vodítkem jeho koncepcí. Sebe menší neúspěchy vyvolaly u něho duševní zhroucení bez reakce odvety nebo nápravy. Celkem „typ horlivého velitele baterie z r. 1870“ podle gen. Zaleského.

Gen. Aleksějev byl důstojník vynikajících velitelských schopností, ovládající svého velitele, který se mu vědomě podřizuje a proto jeho hodnotu vůči

*) Pokračování recenze z VR. 1935, část všeobecná, str. 1056 (240) až 1061 (245)

svým nadřazeným úmyslně snižuje, aby si přisvojil jeho myšlenky, které nedovede však ani v své velitelské pravomoci důsledně provádět. Z obavy před jeho autoritou a vřelým návrhem gen. Ivanov „chytrácky“ svěřit mu „velení“ a sám dává tak podnět k jeho odchodu, byť i vědomě ke škodě věci samé.

Gen. Borisov byl vynikající důstojník štábu, který dovedl mistrně realizovat myšlenky gen. Aleksějeva; po stránce velitelské hodnoty byl dosti nedůsledný a neoblíbený pro ostře kritisující svéráznost ve vojenském písemnictví předválečném.

2. Neúspěch ruské karpatské operace vidí autor v těchto okolnostech:

- a) hlavní velitelské nemělo jasně a vyhraněného plánu manévru,
- b) nevýhodná situace ruských sil po bitvách na podzim r. 1914,
- c) samostatnost a nezávislost velitelů severozápadní a jihozápadní fronty, z nichž jeden bojoval proti „Němceku“, druhý proti „Rakousku“, bez společného cíle,
- d) znetvoření původního pojetí operace gen. Aleksějeva a Borisova generálem Ivanovem.

3. Účelem ruské karpatské ofensivy bylo podat ruky Maďarům a vyvolat u nich separátní mír — tot' důvod, proč na počátku války zacházeno s Maďary v zajetí mnohem vlídněji než se Slovy. Myšlenku tu podporoval též Tisza, který neustával v nátlaku ukončit co nejdříve válku! Strategickým podkladem byla operace gen. Paskiewicz z r. 1849! Kdežto Aleksějov a Borisov navrhovali jen výpad do prostoru Miškolce přes východní Beskydy s omezenými silami, Ivanov a Dragomirov soustředili pro tuto strategicky podřadnou akci valnou většinu sil, měnice ji tak v ofensivu se strategickým cílem Budapešť. Oslabili velmi vážně křídlo ofensivních sil v západní Haliči, ačkoli bylo komunikačně přirozeným východištěm útoku na bok a tyl ofensivní skupiny. Změnivše „myšlenku“ Aleksějovovu, zůstávají při „provedení“, t. j. neobchvacují svými značnými silami slabé východní křídlo rakouské od rumunských hranic, nýbrž vedou hlavní nápor ve směru původně myšleného „výpadu“ a tak blízko, že německý úspěch u Gorlice musil — proti očekávání jeho původců — vést ke katastrofální strategické ruské porážce a k evakuaci Haliče. V koncepci Aleksějovově by průběh bitvy u Gorlice byl pro Rusko jen „nepříjemnou epizodou“. Snaha Ivanovova „dělat politiku“ dobytím maďarského hlavního města, získat za Karpaty „nezávislost a zároveň přízeň carského dvora“ vedla k zaslouženému pokoreni, bohužel jen na újmu ruské armády jako celku.

(Příště dále.)

Literární přehled.

Přehled událostí světové války. Říšské ministerstvo války vydalo nedávno u Mittlerer studijní pomůcku „Gefechtskalender des deutschen Heeres im Weltkrieg 1914-18“ (stran 24, cena kart. výtisku 2.50 říš. marek, Berlín 1935), patrně ve snaze umožnit jak důstojníkům, tak i nyníjšímu i příštímú dorostu aktivního i záložního velitelského sboru opakování a utvrzení vědomostí při studiu dějin světové války. Forma, která pro zpracování byla zvolena, tomu nasvědčuje, neboť se hodí velmi dobře pro tento účel, ba více snad nežli pro účastníky bojů, kteří by se k ní uchýlili jen z potřeby seznámit se s prů-

během a vývojem operací vyšší jednotky, v jejímž svazu se svým plukem bojovali.

Přehled obsahuje totiž vývoj událostí na 20 stránkách, rozdělených horizontálními rubrikami s označením kalendářních měsíců a kolmými rubrikami, v nichž je podána činnost jednotlivých armád a armádních skupin, zařazených za sebou podle jejich umístění na západním anebo východním válečném od severu k jihu; rubriková forma je dosti přehledná, neboť zvláštních značek, které si musí čtenář zapamatovat, je dosti málo. Silná čára po levé straně rubrik, označující příslušnou armádu (armádní skupinu), upo-